

NSB

TILSYNSRAPPORT NR. 2013-19

**Vedlikehold av kjøretøy –
oppfølging av revisjon 2012-21**

1	Bakgrunn og mål	3
2	Konklusjon	3
3	Avvik	4
4	Observasjoner	5
5	Andre forhold	6
6	Om revisjonen	6
6.1	Administrative data	6
6.2	Gjennomføring av revisjonen	6
6.3	Revisjonsomfang	7
6.4	Revisjonskriterier	7
6.5	Om revisjonsfunn	7
6.6	Revisjonsrapport	7
6.7	Oppfølging og sanksjonsmiddelbruk	7
	Vedlegg 1 – Stikkprøver i feltarbeidet	8
	Vedlegg 2 - Hjemmelstekster	9

1 Bakgrunn og mål

NSB AS (NSB) fikk 4. april 2011 fornyet sikkerhetscertifikat del A og B for å drive persontransport på det nasjonale jernbanenettet med varighet til 1. april 2016. Revisjonen hadde som mål å avklare hvorvidt NSB gjennomfører sin virksomhet i samsvar med bestemmelser i, eller i medhold av jernbanelovgivningen. Revisjonen skulle dekke vedlikehold av kjøretøy med tilhørende prosesser.

Revisjonen er en oppfølging av revisjonen som ble gjennomført i september/oktober 2012 innenfor samme tema.

2 Konklusjon

Oppfølgingstilsynet med NSB viser at de fleste forholdene fra forrige revisjon er rettet. Det er fortsatt noen mangler i leverandørstyringen og i styringssystemet knyttet til ansvarsforhold i funksjonsbeskrivelser.

Rapportdato: 12. august 2013

Sign.:

Håkon E. Larsen
Revisjonsleder

Sign.:

Erik Ø. Reiersøl-Johnsen
Direktør

3 Avvik

Avvik 1

Det er mangler i NSBs leverandørstyring knyttet til lagring av gummidelere.

Avvik fra:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 3-1. *Krav til sikkerhetsstyringssystem.* Første, andre og fjerde ledd.

Revisjonsbevis:

1. NSB har i PR-00395 kapittel 5 stilt krav til at alle deler på lager skal pakkes og oppbevares iht. produsentens instruksjoner. Ved utsendelse av gummidelere fra hovedlageret blir ikke informasjon om produksjonsdato og/eller lagringstid formidlet med delene. Mottaker får dermed ikke informasjon om når delene har siste forbruksdag.

Merknad: Avviket må sees sammenheng med avvik 2 etter revisjon 2012-21. NSB har etter revisjon 2012-21 utgitt PR-00395 (Kravdokument for vedlikeholdsutøvere).

Avvik 2

Ansvar og myndighet i forhold til arbeidsoppgavene er ikke klart beskrevet for alle funksjoner i NSB Materiell.

Avvik fra:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 4-5. *Klare ansvarsforhold.* Andre ledd, siste setning.

Revisjonsbevis:

1. Leder Teknisk dokumentasjon er oppført med ansvar for mottak, registrering, arkivering og distribusjon av eksterne lover, forskrifter, normer og standarder. Leder Teknisk dokumentasjon utøver dette ansvaret for normer og standarder.
2. Typeansvarlig er oppført med ansvar for å utarbeide revisjonsplan over sine leverandører i Synergi. Typeansvarlig utarbeider ikke revisjonsplaner og revisjonsplaner blir ikke utarbeidet i Synergi.
3. Typeansvarlig er oppført med ansvar for å gjennomføre blant annet revisjoner av leverandører. Typeansvarlig gjennomfører ikke revisjoner.
4. Typeansvarlig er oppført med ansvar for at alle typer leveranser fra underleverandører blir levert iht. kontrakt. Typeansvarlig følger ikke opp underleverandører direkte, men gjennom leverandør.
5. Typeansvarlig er oppført med ansvar for at alle vedlikeholdstjenester, inklusive tjenester fra underleverandører utelukkende skjer fra autoriserte leverandører. Typeansvarlig følger ikke opp underleverandører direkte, men gjennom leverandør.

Merknad: Flåteleder er oppført med det samme innholdet som i revisjonsbevis 2-5 ved Typeansvarlig i flåteleders funksjonsbeskrivelse.

Merknad: Avviket må sees i sammenheng med avvik 1 etter revisjon 2012-21. NSB har utgitt nye versjoner av funksjonsbeskrivelsene etter forrige revisjon.

4 Observasjoner

Observasjon 1

Det er mangler i NSBs gjennomføring og oppfølging av ledelsens gjennomgåelse.

Revisjonsbevis:

1. I ledelsens gjennomgåelse blir beslutninger om endringer i sikkerhetsstyringen i varierende grad synliggjort i referat med tiltak og tilhørende ansvar for gjennomføring.
2. Referat og tiltaksliste etter ledelsens gjennomgåelse blir ikke godkjent slik beskrevet i kravene i KD-00006.

Merknad: I underlaget til ledelsens gjennomgåelse i NSB 13. desember 2012 er det blant annet påpekt behov for tettere oppfølging av leverandører av vedlikehold og sammensetning av revisjonsteam uten at dette er synliggjort med tiltak og ansvar for gjennomføring. NSB opplyste at informasjonen ble formidlet til møtedeltakerne og at dersom det ikke var bedring i forholdene til neste ledelsens gjennomgåelse ville dette bli meldt fra ansvarlig på de ulike områdene.

Observasjon 2

Hjulsatser lagres ikke i samsvar med NSBs krav ved Mantena Grorud.

Revisjonsbevis:

1. NSB har i PR-00395 kapittel 5 stilt krav til at komponenter skal merkes og oppbevares på områder tydelig skiltet og adskilt fra hverandre i tre kategorier. Ved stikkprøver ved Mantena Grorud ble det observert at nye og overhalte deler (grønn tag) og deler som skal til reparasjon eller overhaling (gul tag) ble lagret innenfor samme område.

Merknad: Revisjonsbeviset gjelder hjulsatser. Jernbanetilsynet har ikke vurdert hensiktsmessigheten i NSBs krav.

Observasjon 3

Flere bestemmelser i NSB Materiells styrende dokumenter henviser til opphevet regelverk.

Revisjonsbevis:

1. I dokumentet "Definisjoner for NSB Materiell dokumentamsling" VK-00380 henviser uttrykket "gjeldende regler" til blant annet sikkerhetsforskriften to ganger. Dokumentet ble første gang utgitt i oktober 2012. Sikkerhetsforskriften var opphevet på dette tidspunktet.
2. Det er beskrevet i funksjonen "Sikkerhet og kvalitetssjef, NSB Materiell" har ansvar for å kontrollere at NSB Materiell overholder sikkerhetsforskriftens krav til rullende materiell.
3. Flåteleder og Typeansvarlig har henvisning til "kjøretøy og sikkerhetsforskriften" i funksjonsbeskrivelsene.

Merknad til revisjonsbevis 2 og 3: Innholdet i sikkerhetsforskriften er fordelt i flere forskrifter og ble opphevet i juli 2012. Funksjonsbeskrivelsene er oppdatert to ganger etter dette.

Observasjon 4

Flere funksjonsbeskrivelser henviser til tittel som ikke er knyttet til en spesifikk funksjonsbeskrivelse.

Revisjonsbevis:

1. Flere funksjonsbeskrivelser henviser til "Teknisk direktør", f.eks. FB-000138, FB-00140, FB-00145, FB-00154, FB-00155. Dette er en tittel som ikke er knyttet til en spesifikk funksjonsbeskrivelse.

Merknad: Henvisningen er blant annet knyttet til varsling av unormale eller uønskede tilstander på kjøretøy.

5 Andre forhold

Ved forrige tilsyn var prosedyren for Registrering av tekniske feil med konsekvens for trafikksikkerhet i Synergi (PR-00386) under implementering hos Mantena. NSB opplyste under revisjonen at rutinen er i bruk og at NSB har knyttet måltall til denne rapporteringen, jf. PR-00388 kapittel 4.

NSB gav ut en ny versjon av "Krav til behandling av uønskede hendelser" (KD-00009) 6. juni 2013. I oppdateringen har NSB tatt inn kravet i sikkerhetsstyringsforskriftens § 7-2 til evaluering av effekten av tiltak truffet etter undersøkelse og analyse av jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser.

6 Om revisjonen

6.1 Administrative data

Rapport nr.: 2013-19
Saksnr.: 12/2566
Revisjonsperiode: 4.-7. juni 2013
Virksomhet: NSB AS
Kontaktperson: Erik Hopp
Revisjonslag: Håkon E. Larsen (revisjonsleder), Sverre-Andreas Hestevik (fagekspert)

6.2 Gjennomføring av revisjonen

Virksomheten har gitt revisjonslaget tilgang til dokumenter og personell – og har lagt forholdene til rette for gjennomføring av revisjonen. Tidspunktene for gjennomføringen var slik:

Formøte	Ikke avholdt
Åpningsmøte	4. juni 2013
Feltarbeid	4.-6. juni 2013
Sluttmøte	7. juni 2013

6.3 Revisjonsomfang

Revisjonen er gjennomført som dokumentgjennomgang og feltarbeid hos NSB. Den omfatter følgende aktiviteter og enheter: Vedlikehold av kjøretøy med tilhørende prosesser. De aller fleste intervjuene ble gjennomført med ledere og medarbeidere i NSB Materiell. Det ble gjennomført en verifikasjon ved Mantena Grorud.

6.4 Revisjonskriterier

Revisjonskriteriene er kravene som er stilt i, eller i medhold av, jernbanelovgivningen. En oversikt over jernbanelovgivningen med kommentarer er gitt på: <http://www.sjt.no/no/Lover-og-forskrifter/>.

6.5 Om revisjonsfunn

Revisjon er en systematisk, uavhengig og dokumentert prosess for å fremskaffe revisjonsbevis og vurdere i hvilken grad bevisene oppfyller revisjonskriteriene. Revisjonsbevisene vil være grunnlaget for revisjonsfunnene. Statens jernbanetilsyn grupperer revisjonsfunnene i avvik og observasjoner.

Avvik defineres som manglende samsvar med bestemmelser i eller i medhold av norsk jernbanelovgivning.

Observasjon er forhold som ikke omfattes av definisjonen avvik, men som Statens jernbanetilsyn mener det er nødvendig å påpeke.

Vi forventer at observasjoner håndteres slik at disse ikke senere utvikler seg til/bidrar til avvik.

6.6 Revisjonsrapport

Denne tilsynsrapporten beskriver de avvik som er avdekket, og de observasjoner som er registrert gjennom revisjonen.

Statens jernbanetilsyn praktiserer negativ rapportering fra revisjoner. Det vil si at revisjonsrapporter i hovedsak omhandler manglende samsvar med bestemmelser i norsk jernbanelovgivning. Forhold der kravene er tilfredsstillende oppfylt beskrives normalt ikke.

Revisjonen er basert på stikkprøver. Det innebærer at det kan eksistere mangler som ikke er blitt avdekket.

6.7 Oppfølging og sanksjonsmiddelbruk

Statens jernbanetilsyn pålegger som hovedregel at virksomheten innen en tidsfrist identifiserer årsaken til avvikene, iverksetter tiltak både for å fjerne avvikene og årsakene til disse og å evaluere effekten av gjennomførte tiltak. Pålegg gis i et oversendelsesbrev der denne rapport følger som vedlegg.

Tilsynet kategoriserer ikke avvik i forhold til alvorlighetsgrad. Virksomheten må selv vurdere alvorlighetsgrad og eventuelt behov for å prioritere gjennomføring av tiltak raskere enn frister tilsynet setter.

Der vi avdekker vesentlige mangler, vil vi vurdere å pålegge hele eller deler av virksomheten stanset eller trekke sikkerhetssertifikatet/tillatelsen tilbake. Se for øvrig www.sjt.no for mer informasjon.

Vedlegg 1 – Stikkprøver i feltarbeidet

NSB-dokumenter

- KD-00009 – Krav til behandling av uønskede hendelser
- LD-00006 – System for trafiksikkerhetsstyring i NSB AS
- PR-00399 – RAMS
- PR-00398 – Prosedyrer, NSB Materiell
- FB-00223 – Leder kontrakt og innkjøp
- VK-00035 – Retningslinjer for utstedelse av Autorisasjonsbevis med godkjent arbeidsomfang for verksteder og vedlikeholdsenheter.
- VK-00380 – Definisjoner for NSB Materiell dokumentamsling
- VK-00384 – Dispensasjonsskjema
- Sluttrapport fra intern revisjon / leverandøroppfølging – Reautorisasjon av Mantena Grorud (Verkstedet) – Rapportnummer TO-OS-R-09-2010

Mantena-dokumenter

- M-92-P005_01 – Utstyr som benyttes til å kalibrere verktøy
- M-71-P001 – Fordele teknisk dokumentasjon fra NSB og Cargonet

Vedlegg 2 - Hjemmelstekster

FOR 2011-04-11 nr 389: Forskrift om sikkerhetsstyring for jernbanevirksomheter på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsstyringsforskriften)

§ 3-1. Krav til sikkerhetsstyringssystem

Jernbanevirksomheten skal ha et sikkerhetsstyringssystem.

Sikkerhetsstyringssystemet skal være tilpasset arten og omfanget av den aktuelle virksomheten og andre forhold ved denne. Sikkerhetsstyringssystemet skal videre sikre håndtering av alle risikoer forbundet med virksomheten.

Sikkerhetsstyringssystemet skal ta hensyn til alle relevante risikoer som oppstår som følge av andre jernbanevirksomheter og tredjeparters virksomhet. Sikkerhetsstyringssystemet skal vise hvordan kontrollen er sikret fra den øverste ledelsens side på ulike nivåer, hvordan personalet på alle nivåer er involvert og hvordan den kontinuerlige forbedringen av sikkerhetsstyringssystemet sikres.

Sikkerhetsstyringssystemet skal omfatte bruk av leverandører. Jernbanevirksomheten skal stille de samme styrings- og sikkerhetskrav til aktiviteter utført av leverandører som til aktiviteter utført av egen virksomhet.

Infrastrukturforvalters sikkerhetsstyringssystem skal ta hensyn til virkningene av forskjellige jernbaneforetaks virksomhet på det nasjonale jernbanenettet og omfatte bestemmelser som skal gjøre det mulig for alle jernbaneforetak å drive i samsvar med krav i eller i medhold av jernbanelovgivningen, samt krav i og vilkår fastsatt i deres sikkerhetssertifikat.

§ 4-5. Klare ansvarsforhold

Den øverste ledelsen har ansvaret for at jernbanevirksomheten er organisert slik at personellens ansvar og myndighet klart fremgår.

Den øverste ledelsen har ansvaret for at alle arbeidsoppgaver av betydning for sikkerheten er identifisert. Videre har den øverste ledelsen ansvaret for at arbeidsoppgaver av sikkerhetsmessig betydning, samt ansvar og myndighet i forhold til arbeidsoppgavene er klart beskrevet.